

Inatsisartunut ilaasortaq
Isak Johannessen, Naleraq
/Maani

Nipituuliortunik qilalukkanut qernertanut akornutaasunik nakkaatitsisoqarsimanera pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut 2021-182-imut akissut

Asasara Isak Johannessen,

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu nipiliortunik qilalukkanut qernertanut akornutaasunik nakkaatitsisoqarsimanera pillugu Naalakkersuisunut apeqquteqaateqarputit.

Apeqqutitit uannit akineqartussatut innersuunneqarput.

1. **Upernaviup eqqaani, ilaatigut avannaatungaani soorlu Nuussuup kitaata tungaani, qilalukkat aqqutigisartagaanni, atuisunit piniartunillu nalunaarutigineqartut allallu naapertorlugit, qilalukkanut akornutaasinnaasunik nipiliortunik nakkaatitsisoqarsimasinnaaneranut apeqqutit:**

- a. **Qilalukkanut nujuarsaatiniq assigisaanilluunniit akornutaasinnaasunik nakkaatitsisoqarsimanerannut Naalakkersuisut pisortaqarfiilluunniit allat arlaatigut ilisimasaqarpat tusagaqarsimapalluunniit? Taamaassimappat...**

Akissut: Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik nipiliortunik, qilalukkanut ajoqutaasinnaasunik, aammalu Qimusseriarsuup nalaaniit qimaatitsisinnaasunik nakkaatitsisoqarsimaneraniq ilisimasaqanngilaq.

Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmiit ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Qimusseriarsuaq, qilalukkanut qernertanut aasisarfittut pingaarutilik, *Qimusseriarsuup eqqissisimatinneqarnera pillugu nalunaarut, 27. juuni 1980-imeersoq* aqqutigalugu eqqissisimatinneqarmat. Nalunaarut 1989-imi *Qimusseriarsuarmi uumasunik eqqissisimatitsivik pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannit nr. 21-mit, 17. Maaaji 1989-imeersumit* taarserneqarpoq. Qimusseriarsuup eqqissisimatinneqarneranut ilaatigut qilalukkat qernertat aasisarfittut pingaarutilimmiinnerminni akornusersorneqarnerinik killilersuiniarneq peqqutaavoq. Naalakkersuisut ilisimatusarnermi siunertat tunngavigalugit eqqissisimatitsinermut nalunaarummi aalajangersakkanik saneqqutsinissamut akuersissuteqarsinnaapput. Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmiit ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, ilisimatusarnermi atortunik,

Allakap ullua: 06-01-2025
Suliap normua: 2025 - 26640
Allagaatip ilisarnaataa:
26070625

Postboks 1614
3900 Nuuk
Oq.: (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: pan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

sumiiffimmi qilalukkanut qernertanut akornusiisinnaasunik nakkartitsinissamut immikkut ittumik akuersissuteqarsimanngimmat.

Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfik ilisimatitsivoq, atortut nipiliortut, qilalukkanut akornutaasut pillugit annilaangassuteqarneq pillugu saaffigineqarsimallutik.

Tamanna tunngavigalugu Pinngortitaleriffimmut (GN) saaffiginnittoqarpoq. Pinngortitaleriffik (GN) ilisimatitsivoq, Nuussuup Upervaviup eqqaaniittup avannaata kangianut atortunik akornusersuisunik nipiliortunilluunniit nakkaatitsisoqarsimaneranik ilisimasaqaratik. GN-ip ilisimatusarnermut umiarsuaa Harvard University-miit immap naqqata sannaanik misissuinerimut attartortinneqarsimavoq. Misissuineri taakkunani ilisimatusarnermut atortunik assigiinngitsunik, immap naqqanut kisaasikkanik atuinerimik ilaqarput. Atortunut mooringsinik taasanik taakkuninnga atuinerimik nalinginnaasumik aquutit uninngasut ator-neqartarput, tassalu taakku nipiliorneq ajorput, kisiannili sonar-imut atortut, nipi atorlugu assersuutigalugu tappiorannartunik, aalisakkanik immallu naqqata pisisuiniq uuttuisinnaasut ator-neqarsimasinnaapput. GN-ip ilisimasai malillugit moorings-it 2025-imi sumiiffimmut nakkaatinneqartut uninngasuupput, imaluunniit atortuullutik maligaasanik qataatsorujussuarnik, qilalukkanit qernertanit tusaaneqarsinnaanngitsunik aallakaatitsisut.

Misissuinerit nutaajunerusut takutippaat, qilalukkat eqiterullutik katersuuttarfiini mooringsinik inissiineq uumasunit ornigarneqarnerusartut, uumasullu taakku nammineerlutik sumiissusersiornerminni seqqulutsitsillutik misissortaraat. Tassalu nakkaatitanit ilisimanngisaminnit qimaaneq ajorput, ornigartarpaalli. Tamanna tunngavigalugu 2025-mi Qimusseriarsuarmi qilalukkanik qernertanik peqannginneranut atortut nipiliortut, immap iluanut inissitat peqqutaasimassasut GN-imit ilimagineqanngilluinnarpoq.

b. Suunuku eqqartorneqartut?

Akissut: Apeqput 1. a-mut akissut takuuk.

c. Kikkunukua nakkaatitsisut?

Akissut: Apeqput 1. a-mut akissut takuuk.

d. Taamatut iliortut kikkunnit nakkutigineqartussaataappat?

Akissut: *Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 8. juuni 2017-imeersoq* (Immami avatangiisinut inatsit) naapertorlugu mingutsitsisunik imaanut eqqaaneq inerteqqutaavoq. Taakkununga aamma akornutaasumik nipiliortut ilaapput. Unioqqutitsisoqarneranik paasisaqartoqarpat, tamanna politiinut nalunaarutigineqartariaqarpoq.

Immami avatangiisinut inatsimmi mingutsitsinerit allatulluunniit pinngortitamut avatangiisinullu, pingaartumillu immami avatangiisinut sunniinerit pinaveersaartinneqarnissaat killilersorneqarnissaallu siunnerfigineqarpoq. Tamanna pingaar-

tumik sulianut, inuit peqqissusaannut ulorianartorsiortitsisinnaasunut, imaluunniit immami isumalluutitut uumassusilinnut uumasunullu ajoqusiisinnaasunut atuutsinneqarpoq.

Immami avatangiisinut inatsimmi Naalakkersuisut sulianut, mingutsitsinermik kinguneqarsinnaasunut, imaluunniit avatangiisinut ajoqusiisinnaasunut ulorianartorsiortitsisinnaasunullu aalajangiinissamut piumasqaateqarnissamulluunniit periarfissinneqarput. Taakkununga aamma akornutaasumik nipiliortut ilaapput.

e. Kiap taamaasiorsimasut akisussaaffigai?

Akissut: Mingutsitsisoq akisussaasuvoq.

f. Sumerpiaq nakkaatitsisoqarsimava?

Akissut: Apeqqut 1. a-mut akissut takuuk.

g. Tamakkeraanni qassit katillugit nakkartinneqarsimappat?

Akissut: Apeqqut 1. a-mut akissut takuuk.

h. Ilisimatusarnikkut siunnersuisoqatigiit (“Forskningsråd”) tamanna arlaatigut malinnaaffigaat nakkutigaa?

Akissut: Kalaallit Nunaanni Ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiit ilaatigut ilisimatusarnernik ataqatigiissaarisarput tulleriarisarlutillu, Namminersorlutik Oqartussanut siunnersuisarput aammalu kalaallit ilisimatusarneri pillugit ingerlatitseqqittarlutik. Siunnersuisoqatigiinnit ilisimatusarnermi sinaakkusiussat pingaarnerit malinneqartarput, kisiannili nakkutilliisussaataa ngillat.

i. Tamassumunnga tunngasunik Naalakkersuisut allanik ilassutissaqarpat?

Akissut: § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut tunngavilersuutigineqartumi uteqattaarneqartut kikkut oqalunnersut aammalu piniartut aalisartullu suut pine-raat oqaatigineqanngilaq. Naalakkersuisuniit unioqqutitsisoqarneranik takunnittut pasitsaassisulluunniit tamaasa kaammattoqarneqarput, tamanna pillugu politiinut / oqartussaasunut nalunaaruteqartaqqullugit.

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut tunngavilersuummi allassimavoq, “*Ikilisu-tullu (qilalukkat qernertat) misigititserusulluni taamaasiortoqarsimanissaa ernu-magineqarluni*”. GN ilisimatitsivoq, 2025-mi qilalukkat qernertat takutinnginnerinut qilalukkat qernertat ukiut siuliinut naleqqiullutik ikinneruneranik peqqute-qarnissaa ilimanarnerusoq. GN-ip 2023-mi Qimusseriarsuarmi qilalukkanik qernertanik kisitsinerani, 2007-p kingorna aatsaat taama ikitsigisimapput. Qilalukkat qernertat ikilieriarnernut peqqutaavoq nungusaataa ngitsumik piniarneqarsinnaaneritut siunnersuutigineqartumit ukiuni arlaqartuni Qimusseriarsuarmi pisarineqartartut amerlanerungaatsiarsimammata.

Siunnersuinermi uumasogatigiit 70%-inut inissinneqarpata pisassatut innersuusutigineqartunut amerlinissaat tunngavigineqarpoq. Upervimmut 2026-mut pisassatut siunnersuutigineqartut Qimusseriarsuaq pillugu siunnersuinermi amerlassusiliussat 400%-ingajaannik amerlanerupput. Tassalu maanna pisassiissutaasut pisarineqarpata qilalukkat qernertat Qimusseriarsuarmi aasisartut ikittunguusut ikileriaqqinnissaannik kinguneqassasoq ilimanaateqartorujussuuvoq.

2. Kalaallit Nunaanni piniarfinni piniartunut, piniagassanut, uumasunullu allanut akornusersuutiniq iliuuseqartoqassatillugu pineqaatissiissutaasinnaasut kingueqartitsissutaasinnaasulluunniit suut atuuppat?

Akissut: Inatsisinik atuuttunik unioqqutitsinernik paasisaqartoqartillugu, taman-na politiinut, pineqaatissiisarnermut aalajangersakkat atuuttut naapertorlugit sulianik aalajangersimasunik naliliisinnasunut nalunaarutigineqartariaqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Peter Borg